

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และศึกษาผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้ 1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 2. ศึกษาเจตคติในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 3. ศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 4. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของชุมชน ที่ได้รับการบริการจากนักศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

การวิจัยนี้ มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในรายวิชาโครงการ และผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์สังเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ รูปแบบการสอนที่เหมาะสม เพื่อประกอบเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม หลักการและองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม วงจรการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม สรุปเป็นแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ตรวจสอบภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ดำเนินการทดลอง ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโครงการ (Project) สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เรียนภาคทฤษฎี เนื้อหาวิชาในชั้นเรียนเป็นเวลา 9 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 36 ชั่วโมง การเรียนภาคปฏิบัติ ทำกิจกรรมบริการสังคม จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 8 ชั่วโมง รวมเวลา 24 ชั่วโมง สรุปผลการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม นำเสนอประสบการณ์การบริการสังคม ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ทดสอบผลสัมฤทธิ์และประเมินผลตามสภาพจริง ใช้เวลา 4 ชั่วโมง จำนวนคาบการสอนครบตามหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติรวม 72 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลของการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ประกอบด้วย แบบทดสอบปลายภาค

แบบประเมินผลวิชาโครงการตามสภาพจริง แบบวัดเจตคติในการบริการสังคม แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้ประสานงาน ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ ประเด็นการสนทนากลุ่มนักศึกษา (Focus Group Interview) และสมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์แบบทดสอบปลายภาค แบบประเมินผลวิชาโครงการตามสภาพจริง ด้วยค่าร้อยละ แบบวัดเจตคติในการบริการสังคม แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้ประสานงาน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้รับบริการ การสนทนากลุ่มนักศึกษา และจากสมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบประยุกต์เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Implementing Service Learning)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมวิชาโครงการ (Project)

องค์ประกอบหลัก

1. เป้าหมาย หลักการและเหตุผล เป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระสำคัญรายวิชา ส่งเสริมความตระหนักในการบริการสังคม มีจิตสำนึกที่ต่อการช่วยเหลือสังคม รู้จักการขออนุญาตทบทวนที่เรียกว่ากระบวนการไตร่ตรอง

หลักการและเหตุผล การจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักและมีความคิดริเริ่มพัฒนางานในสาขาวิชาชีพ ให้สามารถปฏิบัติการวางแผน ทำรายงาน นำเสนอผลงาน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงาน มีกึ๋นนิสัยในการทำงานด้วยความประณีต รอบคอบและสังคมและชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษา

2. ลักษณะของผู้เรียน เป็นผู้แสวงหาความรู้ กล้าแสดงออก มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเองความผูกพันกับองค์กรและสังคม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรู้และทักษะวิชาการ สามารถทำงานร่วมกับกลุ่มได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 เน้นผลลัพธ์ที่ต้องการ คือการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เป็นความรู้ที่ลึกซึ้ง ความรู้ฝังแน่น เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านความใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เจตคติที่ดีต่อการบริการสังคม

3.2 เน้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ จิตพิสัย

3.3 ประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก ในการบริการสังคม ปลอดภัย ตระหนักถึงคุณภาพของงานและมีจริยธรรมในงานอาชีพ นักศึกษา สามารถนำความรู้จากรายวิชาต่าง ๆ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี วางแผนนำเสนอ โครงการบริการสังคม ช่วยให้

4. เนื้อหาสาระวิชา ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ดังนี้

4.1 ความหมายของโครงการ หลักการเขียนโครงการ เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 1 ปฐมนิเทศ ขั้นที่ 1 การเตรียมนักศึกษา/ ปฐมนิเทศ ชี้แจงนักศึกษา

4.2 ขั้นตอนการเขียนโครงการ ประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 1 ขั้นที่ 2 กระบวนการสร้างจิตสำนึก ความตระหนักในการบริการสังคม

4.3 การสำรวจปัญหาใน/ นอกสถานศึกษา ชุมชน นำไปสู่การกำหนดหัวข้อ โครงการเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา การจัดทำโครงการโดยใช้กระบวนการวิจัย ประยุกต์ การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 2 ขั้นเตรียมโครงการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการ สังคม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชน ขั้นที่ 2 เสนอแนะ ทางเลือกในการพัฒนาชุมชน ขั้นที่ 3 วางแผนจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ประเมินและ ปรับปรุงแผน

4.4 การนำเสนอโครงการบริการสังคม ความเป็นไปได้ของโครงการ

4.5 ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับโครงการที่ใช้กระบวนการวิจัย สำหรับการออกแบบ หรือ การพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์

4.6 เครื่องมือวิจัยแบบต่าง ๆ การสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับลักษณะของโครงการ ที่ใช้กระบวนการวิจัย

4.7 ประเภทของข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล คุณสมบัติของข้อมูลที่ดี วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ทางสถิติได้

4.8 การนำเสนอโครงการ ออกแบบผลงาน ชิ้นงาน หรือการพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการเขียนรายงาน

4.9 การประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 3 การดำเนินกิจกรรม
การบริการสังคม และระยะที่ 4 การไต่ตรองกิจกรรมบริการสังคม

4.10 การสัมมนาสรุปผลการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 4 การไต่ตรอง
กิจกรรมบริการสังคม ขั้นที่ 1 การบันทึกผลการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหา ในสมุดบันทึกกิจกรรม
การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ขั้นที่ 2 นำเสนอประสบการณ์การบริการสังคม ด้วย Power Point
ภาพหรือการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ขั้นที่ 3 แสดงความยินดี เริ่มโครงการใหม่

4.11 การสรุปผลการดำเนินโครงการ ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
การประเมินตามสภาพจริงจากผลงาน ชิ้นงาน

5. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

รูปแบบการสอน

1. ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ
2. ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์
3. ใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม
4. ใช้รูปแบบการสอนแบบ “การประชุมและการเขียนโครงการ”
5. ใช้วิธีการสอนแบบเน้นการพัฒนาจิตพิสัย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. นักศึกษาเข้ากลุ่มละความสามารถกลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน
2. นักศึกษาร่วมทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. นักศึกษาร่วมกิจกรรมสำรวจและบริการชุมชนตามโครงการที่เสนอ
4. นักศึกษาร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม
6. สื่อการสอน

6.1 สรุปบทเรียน/ ชุดการสอนด้วย Power Point ตามเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้

6.2 ภาพตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริการสังคม ลักษณะชุมชนที่มีคุณภาพ

ภาพความรับผิดชอบต่อสังคม ภาพการเดินขบวน ภาพภาวะโลกร้อน เป็นต้น

6.3 ใบความรู้ประกอบการเรียนวิชาโครงการ

6.4 ใบงาน

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

7.2 ความสนใจในการเรียน การค้นคว้า การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

7.3 การประเมินผลตามสภาพจริง

7.4 ประเมินผลแสดงความสามารถของผู้เรียน ผลงาน ชิ้นงานของนักศึกษา

7.5 การทำงานเป็นทีมงาน (ให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมงาน)

7.6 การประเมินพฤติกรรมผู้เรียนรายกลุ่ม รายบุคคล

7.7 การสะท้อนกลับ คือ การประเมินตนเอง

8. แหล่งการเรียนรู้

8.1 ห้องสมุดของสถานศึกษา ในหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาวิชา

8.2 ชุมชน สถานประกอบการ นุเคราะห์ในท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

8.3 สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เช่น นิตยสาร/วารสาร/หนังสือ/ Brochure/ Catalog

8.4 หน่วยงาน สถานทีราชการที่เกี่ยวข้อง

8.5 ครูผู้สอน Internet, E - learning, E - book ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

8.6 เว็บไซต์การบริการสังคมสำหรับนักศึกษา

www.Idealist.org	Action Without Borders
www.VolunteerMatch.org	Volunteer Match
www.Compact.org	Campus Compact
www.Cool2Serve.org	Cool : Campus Outreach Opportunity League
www.Servicelearning.org	National Service-Learning Clearinghouse
www.aahe.org/service/	American Association for Higher Education
www.aacc.nche.edu/servicelearning	American Association of Community Colleges
www.Mentoring.org	National Mentoring Partnership
www.Habitat.org	Habitat for Humanity
www.Globalvolunteers.org	Global Volunteers
www.Alternativebreaks.org	Break Away
www.ServiceLearn.com	Service-Learning -- Student's Guide & Journal

9. ผลงาน/ ชิ้นงานของนักศึกษา

9.1 ชิ้นงานที่เกิดจากการใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา 1 ชิ้นงานตามหลักสูตร

9.2 การนำเสนอ ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการบริการสังคม อภิปราย หน้าชั้นเรียน

9.3 สมุดบันทึกกิจกรรมการบริการสังคม เพื่อการย้อนคิด ไตร่ตรอง

2. ผลของการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในการจัดการศึกษา

ระดับอาชีวศึกษา ในรายวิชา โครงการ (Project) จากการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม นักศึกษาที่เรียนวิชาโครงการ จำนวน 30 คน ผู้ได้คะแนนสูงสุด 91.60 จำนวน 3 คน คะแนนต่ำสุด 85.46 จำนวน 3 คน เป็นไปตามสมมุติฐาน คือ ผู้เรียนมีผลการเรียนตามเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 80%

นอกจากนี้การประเมินตามสภาพจริงของทุกกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก คือ กลุ่ม Power Project คะแนนเฉลี่ย 90.34 กลุ่ม DK คะแนนเฉลี่ย 90.67 กลุ่ม พริกไทยดำ คะแนนเฉลี่ย 89.33 กลุ่มมดตะนอย คะแนนเฉลี่ย 87.67 กลุ่มเร่สั่นคะแนนเฉลี่ย 91 กลุ่ม อิเล็ก L 22 คะแนนเฉลี่ย 90 กลุ่ม One Man Club คะแนนเฉลี่ย 92

2.2 เจตคติในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในเรื่อง

2.2.1 การทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นักศึกษามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูงคือ ผลรวมของค่าเฉลี่ย ในการวัดเจตคติ ค่าเฉลี่ย 4.54 เป็นไปตามสมมุติฐาน

2.2.2 ความกระตือรือร้นและการทำงานร่วมกัน นักศึกษามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง ผลรวมของค่าเฉลี่ย ในการวัดเจตคติ ค่าเฉลี่ย 4.57 เป็นไปตามสมมุติฐาน

2.2.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความผูกพันกับองค์กร สังคม ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรู้และทักษะวิชาการ นักศึกษามีพฤติกรรมในการบริการสังคมดีขึ้นตามลำดับ ทั้ง 5 ด้าน นักศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นไปตามสมมุติฐาน

2.2.4 ผลสัมฤทธิ์ของชุมชน ที่ได้รับการบริการจากนักศึกษาที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 3 ด้าน คือ ความพึงพอใจของการรับบริการ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน ความสำเร็จของงาน จากการตอบแบบสอบถามของผู้รับบริการ พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการนักศึกษา กลุ่ม Power Project ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.85 กลุ่ม DK ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.69 ความพึงพอใจของผู้รับบริการนักศึกษา กลุ่ม พริกไทยดำ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.84 ความพึงพอใจของผู้รับบริการนักศึกษา กลุ่ม มดตะนอย และกลุ่ม เร่สั่น ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.78 ความพึงพอใจของผู้รับบริการนักศึกษา กลุ่ม อิเล็ก L 22 และกลุ่ม One Man Club ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.89 สรุปได้ว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจของการรับบริการมากที่สุด ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด และการทำงานของนักศึกษามีความสำเร็จมากที่สุด

การสัมภาษณ์ผู้รับบริการหรือผู้ประสานงานชุมชน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของการรับบริการมีความพอใจกับการบริการสังคมของนักศึกษามาก นักศึกษาทุกคนมีความตั้งใจในการทำงานมาก มาตรฐานเวลาและทำงานกันอย่างเต็มที่ พอใจในความสามารถของนักศึกษาที่ปฏิบัติกิจกรรมนี้มาก ทุกคนมีความสามารถในการทำงานได้เป็น

อย่างดีโดยภาพรวมนักศึกษาแต่งกายเหมาะสม พุดจาสุภาพ ตรงต่อเวลา ต้องปรับปรุงการเป็นผู้นำ
เพิ่มเพราะบางคนยังอายุไม่กล้าพูด มนุษย์สัมพันธ์

2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริการของนักศึกษา มีผลต่อชุมชนดีมาก ทำให้
เกิดผลดีและได้ใช้ประโยชน์ เช่นการติดตั้งจานดาวเทียม การซ่อมแซมสายไฟฟ้า การทาสี
อาคารเรียน เป็นการช่วยประหยัดงบประมาณให้กับราชการด้วย

3. ความสำเร็จของงาน นักศึกษาทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้รับบริการทุกคนมี
ความพึงพอใจมาก กับงานที่นักศึกษาทำ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้รับบริการต้องการให้เพิ่มเวลาการทำงานของนักศึกษาให้มากขึ้น
มีงานอีกมากที่นักศึกษาสามารถทำได้แต่เวลาไม่เพียงพอ

การสนทนากลุ่มนักศึกษา

ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มนักศึกษาตามประเด็นการสนทนาที่ตั้งไว้จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

1. มุมมองต่อการช่วยเหลือสังคม ต้องการนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม ชุมชน
2. แต่ละกลุ่มเลือกปฏิบัติกิจกรรม ตามความถนัดในสาขาวิชาที่เรียนมา
3. ประสิทธิภาพที่ได้รับในการบริการสังคม ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ
ความสามัคคี การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
4. การเรียนรู้จากการบริการสังคม คือ ความประทับใจ ความภูมิใจในการช่วยเหลือ
สังคม การใช้ความรู้ช่วยเหลือสังคม
5. นักศึกษามีความสนใจในกิจกรรมบริการสังคมมาก ชอบการเรียนรู้นอกห้องเรียนและ
ใช้ความรู้ทำประโยชน์ให้กับสังคม

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัด
การศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปราย 2 ประเด็น คือ 1. การประยุกต์ใช้เทคนิค
การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม 2. ผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

1. การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับ
อาชีวศึกษา มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1.1 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ดำเนินการวิเคราะห์
สังเคราะห์ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดรูปแบบ
การสอน วิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎี และหลักการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม
วิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานการสร้างจิตสำนึก วิเคราะห์ เชื่อมโยง เป็นแผน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในรายวิชาโครงการ ซึ่ง วิกกินส์ และแม็คไท (Wiggins & Mc Tighe, 2005) ให้แนวคิดที่ว่า ครูออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ผล ปลายทางหรือผลงานผู้เรียนนำองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ลงไปในการสอน เพิ่มเติมรายละเอียดให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้จริง จึงมีความเหมาะสม ในการสอนแบบโครงการ คือผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีผลงาน ได้รับความรู้ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะ พิสัย และ ด้านจิตพิสัย ตรงตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมี สมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้เต็มภูมิ ปฏิบัติได้จริงและเข้าใจชีวิต

1.2 เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ประกอบด้วย การเรียนรู้วิชาการ การปฏิบัติจริง การไตร่ตรองย้อนคิด โดยการวางแผนดำเนินการ ประสานความร่วมมือกับชุมชน การทำกิจกรรมบริการสังคม กระบวนการไตร่ตรอง การประเมินผล แสดงผลงาน ผู้วิจัยทำ การวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการ และสถาบันวิชาการ ดังเช่น มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (Washington University, 2000) กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของการบริการสังคม 4 ประการ คือ วางแผนการดำเนินการ ประสานความร่วมมือกับชุมชน บูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ การควบคุมติดตามและประเมินผล เช่นเดียวกับที่ เฮอร์วานี และเฮลล์มส์ (Hervani & Helms, 2004) ได้กล่าวถึง กระบวนการและขั้นตอนการนำไปใช้ โดยในสัปดาห์ที่ 1 เป็นการรับสมัครสมาชิก และเริ่มต้นจัดเตรียมโครงการในสัปดาห์ที่ 2-5 ดำเนินการ คัดเลือกหัวข้อโครงการ ทีมงาน วิเคราะห์ และสรุปวิธีการดำเนินงานเริ่มปฏิบัติกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 6 - 11 โดยจากการอภิปราย การพัฒนาและการวิเคราะห์โครงการต่อจากนั้นถึงขั้นการไตร่ตรอง ในสัปดาห์ที่ 12-14 เริ่มจาก การนำเสนอผลงาน การนำไปใช้และการอภิปรายผลร่วมกัน ขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินผล ใน สัปดาห์ที่ 15 - 16 เป็นการแสดงผลงานการแสดงผลบทความ รวมการปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดโครงการ 16 สัปดาห์ และเช่นเดียวกับแนวคิดของ NYLC วงจรการเรียนรู้ด้วย การบริการสังคม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินการให้บริการ ผลสะท้อนที่นักศึกษา ได้รับ คือ ได้รับประสบการณ์จากการที่ได้มีการสำรวจ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินกิจกรรมการบริการสังคม ผลสะท้อนที่ได้รับ เป็น โอกาสที่ดีที่นักศึกษาจะได้ค้นพบ กระบวนการเรียนรู้และได้แสดงพฤติกรรมและความรู้สึกรออกมา ระยะที่ 3 หลังจากการบริการ สังคม ผลสะท้อนที่ได้รับ นักศึกษาได้ใช้เวลาในการประเมินการรับรู้จากประสบการณ์ การบูรณาการความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และเรียนรู้ด้วยตนเองจากการบริการสังคม

จึงสรุปได้ว่า เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมมีความเหมาะสมกับนักศึกษา อาชีวศึกษา นักศึกษาได้เรียนรู้ตามขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การเรียนรู้วิชาการ การดำเนิน กิจกรรมบริการสังคม การไตร่ตรอง และการประเมินผล นักศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับแนวคิดของ เดวิด คอลบ์ ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ยังได้มีการไตร่ตรอง ข้อนคิดทบทวน สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรค โดยบันทึกในสมุดกิจกรรม ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องงานวิจัยของ ทอดด์และบริงค์แมน พบว่า เมื่อครูผู้สอนได้วางกรอบใหม่วิธีการสอนโดยรวมของ โครงการการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเข้าไปในหลักสูตร นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีการข้อนคิดในการไตร่ตรองประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับ เวลช์ และเจมส์ (Welch & James, 2007) พบว่า กระบวนการไตร่ตรอง เป็นเสมือนการเรียนรู้และเครื่องมือสำหรับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมบทบาทผู้เรียน สร้างความตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริการสังคม ปฏิบัติด้วยตนเอง และทำการไตร่ตรอง

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ให้นักศึกษาทำการสำรวจปัญหาของสังคม ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริงตามวิชาการที่ได้เรียนมา นักศึกษาได้ทำการไตร่ตรองกิจกรรม โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจชุมชน นำเสนอโครงการ วางแผนงาน กิจกรรม บริการสังคม การไตร่ตรองกิจกรรมการบริการสังคม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในงานวิจัยนี้ นักศึกษาทำการบันทึกการเรียนรู้ในสมุดบันทึกกิจกรรม ทุกครั้งที่ออกบริการสังคม และในสัปดาห์สุดท้ายของการประเมิน ทุกกลุ่มมีการนำเสนอแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey, 1938) และ เปาโล แฟร์ ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การไตร่ตรองจากการกระทำ และการเรียนรู้จากสภาพสังคม เพื่อทำให้เกิดความตระหนักในบทบาทของตนเองต่อสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สเกล (Scales, 2006) ที่ว่า การบริการสังคมเป็นแนวคิดใหม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และยังมีงานวิจัยของ NSSE (2002) รายงานว่า 80% ของ นักศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา จาก 366 สถาบัน ทุกคนได้ผ่านการบริการสังคมและชุมชน มีการทำโครงการอย่างต่อเนื่อง จากการสนทนากลุ่มนักศึกษาและปรากฏในบันทึกสมุดกิจกรรม นักศึกษากล่าวว่า “ได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาไปช่วยเหลือสังคม” เป็นการส่งเสริมบทบาทของผู้เรียน “ภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือสังคม และตั้งใจที่ได้ทำประโยชน์” เป็นการสร้างความตระหนักและมีจิตสำนึกต่อสังคม “ได้ร่วมกันทำงานด้วยความสามัคคีเป็นอย่างดี จึงทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี” นักศึกษาปฏิบัติด้วยตนเอง จึงสรุปได้ว่าการบริการสังคม ส่งเสริมบทบาทผู้เรียน สร้างความตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริการสังคม ปฏิบัติด้วยตนเอง และมีการข้อนคิดทบทวน

2. ผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

ในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในรายวิชาโครงการ (Project) พบว่า มีการจัดการเรียนการสอน แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ การเรียนรู้ภาคทฤษฎี การประยุกต์กิจกรรมบริการสังคม การประเมินผลการเรียนรู้การบริการสังคม ซึ่งนับว่ามีความเหมาะสมและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาอาชีวศึกษามาก ทั้งนี้เพราะ การเรียนรู้ภาคทฤษฎี ผู้วิจัยได้ประยุกต์การสร้างจิตสำนึกในขณะเรียน คือ การปฐมนิเทศ ผักทักกะการคิด โดยการเตรียม โครงการ รู้จักการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชน สำรวจชุมชนด้วยตนเอง มีการเสนอแนะทางเลือกในการพัฒนาชุมชน วางแผนจัดทําโครงการ ประเมินและปรับปรุงแผน นักศึกษาได้ฝึกการคิด ต่อจากนั้นมีการปฏิบัติกิจกรรมบริการสังคม ผักทักกะในการปฏิบัติ รู้จักการแก้ปัญหา ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา จากผลการประเมิน นักศึกษาปฏิบัติได้ดีมากในขณะทำกิจกรรมบริการสังคม นักศึกษาได้ระดมความคิด โดยการบันทึกผลการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหา การนำเสนอประสบการณ์ แสดงผลงาน และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ มีการนำเสนอโครงการใหม่ ขั้นตอนการนำเสนอประสบการณ์ เน้นทักษะการพูด สำหรับการบันทึกกิจกรรม เน้นทักษะการเขียน กิจกรรมการเรียนการสอน เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ตรงกับงานวิจัยของ เวีย (Wei, 2007) พบว่า การประยุกต์ใช้ การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในโปรแกรมระบบข้อมูลและการจัดการสารสนเทศ : กรณีศึกษาของระดับปริญญาตรี การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ได้บ่งชี้ว่าเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาที่มีคุณค่าและหลากหลายทางด้านเนื้อหา

3. ในด้านการประเมินผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

3.1 ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พิจารณาจากคะแนนในรายวิชาโครงการ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งผลการเรียนดี อาจเป็นเพราะการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการบริการสังคมส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้วิชาการและประยุกต์การบริการสังคม ที่เกิดขึ้นจากการสำรวจความต้องการของชุมชน นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น นักศึกษากลุ่ม ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ได้ทำการสำรวจชุมชน และพบว่าชุมชนมีความต้องการให้นักศึกษาช่วยติดตั้งดาวเทียมและโทรทัศน์ นักศึกษาช่างไฟฟ้า ได้ช่วยเหลือสังคมด้วยการเดินสายไฟฟ้าภายในโรงอาหารใหม่ นักศึกษาแผนกช่างยนต์ได้ช่วยเหลือโรงเรียนน้อง ในการทาสีอาคารเรียน ได้อาคารเรียนหลังใหม่ กิจกรรมที่นักศึกษาได้ปฏิบัติ สร้างความภาคภูมิใจ และเป็นแรงจูงใจที่ให้นักศึกษาเอาใจใส่ในการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ มากกว่าความจำ ดังที่ ไซค์ซิงเกอร์ (Seitsinger, 2005) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเป็นการสร้างประสบการณ์ในโลกของความเป็นจริงให้กับนักศึกษา

นอกจากนั้นกิจกรรมบริการสังคมนักศึกษาเป็นผู้เสนอโครงการ รับผิดชอบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แล้วนำมาไตร่ตรอง จึงเกิดการเรียนรู้ เป็นการประมวลความคิดรวบยอด แล้วนำความคิดรวบยอดที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดเป็นวงจรของการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของ เดวิด คอลบ์ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รีด (Reed, 2005) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นตัวชี้วัดที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจะแสดงถึงพฤติกรรมและความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และทำให้เกิดการรับรู้ที่มีความหมายและผลงานวิจัยของ เทอร์รี่ พบว่า นักศึกษา กลุ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมให้บริการสังคมเป็นนักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับปานกลางและมีส่วนร่วมในการบริการสังคม ผลที่ได้รับเป็นไปในทางบวก การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาความรู้ให้กับเยาวชน

นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยมีการประเมินตามสภาพจริง เพื่อยืนยันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคณะกรรมการ 3 ท่าน ที่ผู้วิจัยเชิญมาร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง เป็นการประเมินตั้งแต่การนำเสนอโครงการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนการดำเนินงาน ขั้นระหว่างดำเนินงาน และขั้นสิ้นสุดการดำเนินงาน ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงจะเน้นการเชื่อมโยงระหว่างพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย นักศึกษาจึงเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และมีความพยายามในแต่ละขั้นตอนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชวาลา เวชยันต์ (2544) ที่ว่าวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เช่นการทำแฟ้มสะสมงาน การประเมินตามสภาพจริง

3.2 เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการบริการสังคม โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และความกระตือรือร้นและการทำงานร่วมกัน จากการวิจัย นักศึกษาแต่ละกลุ่มเลือกสมาชิกกลุ่มด้วยความสมัครใจ พื้นฐานของแต่ละคนแตกต่างกัน เช่น ด้านความรู้ ทักษะทางวิชาการ แต่นักศึกษาก็สามารถทำงานร่วมกันและงานนั้นสำเร็จเป็นอย่างดี เช่น กลุ่มติดตั้งดาวเทียมและโทรทัศน์ นักศึกษาที่มีความสามารถในการติดตั้งดาวเทียมจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่สมาชิกบางคนทำได้ไม่ดีเท่าเพื่อนก็จะช่วยในการส่งอุปกรณ์ ติดตั้งโทรทัศน์ เดินสายไฟฟ้า สำหรับนักศึกษากลุ่มช่วงชั้นที่ทาเลอาคารเรียน จะมีหัวหน้ากลุ่ม ทำการผสมสีและแบ่งงานให้กับสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ขอมรับการเป็น “ผู้นำ” และ “ผู้ตาม” ที่ดี ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จตามเวลาที่กำหนด ตรงกับงานวิจัยของ

มูเทียห์ (Muthiah, 2003) พบว่า นักศึกษาผู้ซึ่งมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในการบริการสังคมมีคะแนนในด้านกิจกรรมและปัจจัยที่ได้รับสูง ปัจจัยดังกล่าว คือการทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ร่วมกันกับกลุ่ม สอดคล้องกับ มิทเชล (Mitchell, 2005) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม สร้างความผูกพัน การเชื่อมโยง และการอุทิศเพื่อสังคม โดยการสร้างสำนึกที่ดีในสังคม สรุปได้ว่า การบริการสังคมของนักศึกษาส่งเสริมให้นักศึกษา สามารถทำงานร่วมกันได้และมีความกระตือรือร้น และมีเจตคติที่ดีต่อการบริการสังคม

3.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในการบริการสังคม มีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น อภิปรายได้ ดังนี้

การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีขั้นตอนที่ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ การปฐมนิเทศ ร่วมแสดงความคิดเห็น ขั้นเตรียมโครงการ นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกันโดยการสำรวจความต้องการของชุมชน ขั้นกิจกรรมกลุ่ม และการไตร่ตรอง นักศึกษาต้องรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนต้องมีความกระตือรือร้น เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีเพียง 4 คน ซึ่งในช่วงแรก ของการบริการสังคม นักศึกษายังขาดความมั่นใจ และเคอะเขินอยู่บ้าง เมื่อเข้าใจการทำงานและปรับตัวได้แล้ว นักศึกษามีพัฒนาการดีขึ้นตามลำดับ กิจกรรมการเรียนรู้สอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความผูกพันกับองค์กร มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะและวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โมเซอร์ และ โรเจอร์ส (Moser & Rogers, 2005) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่นักศึกษาได้รับ คือ 1) ช่วยให้การบริการสังคมยังคงอยู่ 2) จัดการศึกษาได้ตรงประเด็นที่ว่า การมีชีวิตอยู่ในโลกของความจริง 3) สอนให้เห็นคุณค่าในตนเอง สร้างความเป็นผู้นำและความเป็นพลเมืองดี 4) เสริมสร้างการรับรู้และความคิดสร้างสรรค์ 5) ส่งเสริมทักษะด้านวิชาการ 6) เสริมสร้างประสบการณ์และการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต 7) ให้โอกาสในการเป็นพลเมืองดี ประโยชน์ นอกจากนั้น พัฒนาการด้านการบริการสังคมในการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชมอนส์ และเคลียร์ (Simons & Cleary, 2006) การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมให้ความรู้ทางด้านวิชาการ บุคลิกภาพ การพัฒนาทางด้านสังคม ตลอดจนกระบวนการควบคุมอารมณ์ในสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เหนีย (Ngai, 2006) การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมมีความเหมาะสมอย่างแท้จริง ทั้งในเรื่องความสำเร็จในการพัฒนาบุคลิกภาพและเป้าหมายทางวิชาการ ของนักศึกษาและการสร้างสรรค์ความเป็นพลเมืองดี ดังนั้นทีกของนักศึกษา “การได้ทำงานร่วมกัน ทำให้การทำงานเป็นขั้นตอน

และทำให้งานเสร็จตามเป้าหมาย แต่บางครั้งก็ยังมีปัญหาบ้าง ส่วนมากก็จะเกี่ยวกับอุปกรณ์การทำงาน แต่ก็เสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ การที่เราเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เราสามารถได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดตั้งจานดาวเทียมและโทรทัศน์ ทำให้เรามีความชำนาญยิ่งขึ้น” “การทำโครงการเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจกัน แต่เมื่อโครงการสำเร็จ มีความภาคภูมิใจมาก” ทั้งหมดนี้เป็น การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและความสำคัญของชุมชนที่ตนเองเป็นสมาชิก เกิดความรักและความผูกพันกับชุมชนของตนเป็นการเปิดโลกทัศน์และประสบการณ์ให้กับ นักศึกษา

3.4 ผลสัมฤทธิ์ของชุมชนที่ได้รับประโยชน์จากการบริการสังคม อภิปรายได้ดังนี้

เมื่อนักศึกษาได้รับความรู้ทางวิชาการในการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการ สังคม ขึ้นค่อนต่อมา นักศึกษาจะต้องทำการสำรวจความต้องการของชุมชน ในช่วงเวลา ดังกล่าว นักศึกษาได้มีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนหรือผู้รับบริการ และเมื่อนักศึกษาออกปฏิบัติกิจกรรม บริการสังคมตามแผน ย่อมมีความผูกพันและประสานความร่วมมือกัน ชุมชนจะมีความพึงพอใจ ในงานที่นักศึกษาทำหรือไม่ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน และความสำเร็จของงาน เป็นอย่างไร ผลงานและพฤติกรรมจะเป็นตัวบ่งบอก ดังนั้นหากนักศึกษามีความตั้งใจ มุ่งมั่นและ มีความสามัคคี วิชาความรู้ที่เรียนมาช่วยเหลือสังคมจะทำให้เกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นไป ตามสภาพจริง ดังที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้รับบริการทุกแห่งมีความพึงพอใจมากที่สุด ทุกคน ต่างยกย่องชมเชยนักศึกษา ว่ามีความสามารถในการทำงาน พฤติกรรมดีมาก ทุกคนทำงานด้วยความขยัน ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ เช่น กลุ่มอเล็ก L 22 และกลุ่ม One Man Club ติดตั้ง จานดาวเทียมและโทรทัศน์ ช่วยให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 ประหยัดงบประมาณได้ถึง 8,000- บาท และกลุ่มเรารู้จัก และกลุ่มมดตะนอย นักศึกษาช่างไฟฟ้า เดินสายไฟฟ้าใหม่ในโรงอาหาร ช่วยประหยัดงบประมาณได้ถึง 4,500.- บาท กลุ่ม DK นักศึกษาช่างยนต์ ช่วยทาสีอาคารเรียน โรงเรียนวัดวรพรตสังฆาวาส ช่วยประหยัดงบประมาณ ค่าจ้างช่างทาสี ได้ถึง 10,000.- บาท ผู้รับบริการทุกสถานที่ต่างก็มีความพึงพอใจในการทำงานและความเป็นผู้นำของนักศึกษา ตรงกับ งานวิจัยของ ราสช์ (Rasch, 2008) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม พฤติกรรมที่แสดงออกในการบริการสังคม ทุกคนมีพฤติกรรมเดียวกัน คือ ช่วยเหลือ สังคมอย่างเข้มแข็ง และโมเชอร์และโรเจอร์ส พบว่าพลังของการเชื่อมโยงการบริการสู่การเรียนรู้ ด้วยการบริการสังคมที่นักศึกษาได้รับ คือ การมีชีวิตอยู่ในโลกของความจริง สอนให้เห็นคุณค่าในตนเอง สร้างความเป็นผู้นำและความเป็นพลเมืองดี

สรุปได้ว่าการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีผลที่ดีต่อผู้รับบริการ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการทำงานของนักศึกษา ชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น งานที่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และการศึกษาค้นคว้าต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่ประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีผลการเรียนตามเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 80% เจตคติในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ในเรื่องการทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน มีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง ความกระตือรือร้นและการทำงานร่วมกันมีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง พฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ผลสัมฤทธิ์ของชุมชนที่ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ครู ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการนำเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมไปใช้ในรายวิชา โครงการตามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นักศึกษาให้ความสนใจมาก เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์

1.2 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ผู้วิจัยเน้นทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการพูด หรือการนำเสนอ ทักษะการเขียน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาช่วงอุตสาหกรรมสามารถทำได้ ยกเว้นทักษะการนำเสนอและทักษะการเขียนของนักศึกษาช่วงอุตสาหกรรมที่ครูต้องให้การฝึกทักษะเพิ่มขึ้น

1.3 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องตระหนักในบทบาทที่เตรียมการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการเรียนวิชาการและการทำกิจกรรมบริการสังคม เพราะนักศึกษาจะคุ้นเคยกับการเรียนแบบเดิม ๆ คือทำตามทีครูกบอกหรือสั่ง

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมนี้ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้านวิชาการ ปฏิบัติกิจกรรม กระบวนการไตร่ตรอง และประเมินผล เป็นสิ่งที่ผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่คุ้นเคย ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน

ความสามารถในสาขาวิชาชีพหรือพื้นฐานของนักศึกษาแต่ละคนเพื่อให้ทุกคนสามารถทำงานร่วมกันได้ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติกิจกรรม

1.5 สิ่งที่ค้นพบคือ ควรปรับสมุดบันทึกกิจกรรมการบริการสังคม ให้กระชับ ให้ง่าย ง่าย ๆ เหมาะกับนักศึกษาอาชีวศึกษา เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะขาดทักษะในการเขียนบันทึก เป็นการเน้นย้ำและให้ความสำคัญกับกระบวนการโดยตรง

1.6 การจัดทำโครงการบริการสังคมของนักศึกษา ครูผู้สอนควรกำหนดเวลาให้นักศึกษาอย่างค่อนเนื่อง เพราะการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพจะต้องทำอย่างต่อเนื่องงานจึงจะแล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะงานภาคสนาม

1.7 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ครูผู้สอนควรให้เวลากับนักศึกษาในการทำความเข้าใจ เนื่องจากนักศึกษาไม่มีประสบการณ์ในการทำโครงการบริการสังคมมาก่อน ครูให้ความสนใจตั้งแต่การปฐมนิเทศ การสำรวจชุมชน เป็นที่ปรึกษาดูแลโครงการเพื่ออำนวยความสะดวกและชี้แนะนักศึกษา จนเสร็จสิ้นโครงการ เพราะนักศึกษายังมีความรู้จำกัด

1.8 ควรจัดวิชาโครงการในชั้น ปวส. ปีที่ 2 เพราะนักศึกษาจะมีความรู้เพียงพอในหลากหลายวิชา สามารถบริการสังคมได้อย่างเต็มที่

1.9 ควรกำหนดมาตรการในการให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาที่ออกบริการสังคม โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น การเดินสายไฟฟ้า การติดตั้งเกี่ยวกับไฟฟ้าทุกรายการ

1.10 ควรกำหนดสัดส่วนการเรียนรู้ตามมาตรฐานรายวิชาเป็นเปอร์เซ็นต์เท่าใดและประยุกต์การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเป็นเปอร์เซ็นต์เท่าใด เพื่อการวางแผนการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในรายวิชาอื่น ๆ ของนักศึกษาระดับ ปวช. ตลอดจนตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจตคติของครู ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาและเพิ่มเติมทักษะการเขียนให้กับผู้เรียนในการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เช่น พัฒนาสมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีทักษะการเขียนมากขึ้น

2.3 ควรจัดกลุ่มการปฏิบัติกิจกรรมของนักศึกษาต่างสาขาวิชาชีพ เพื่อสามารถให้บริการสังคมได้อย่างหลากหลายประเภท เช่น ช่างยนต์ ช่างซ่อมบำรุง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างไฟฟ้า หรือ พาณิชยกรรม สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้

2.4 ควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำ ในการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วย
การบริการสังคมและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 ควรมีการจัดทำสมุดคู่มือครูและจัดอบรมให้ความรู้กับครูในการประยุกต์ใช้
เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University